

Handläggare: Katarina Höök
Telefon: 08-508 18 138

Till
Farsta stadsdelsnämnd
2012-01-18

Samverkan kring barn som far illa eller riskerar att fara illa

Remiss från stadsrevisionen

Förslag till beslut

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som yttrande över Stadsrevisionens rapport (2011:9) om samverkan kring barn som far illa eller riskerar att fara illa

Ulla Thorslund
stadsdelsdirektör

Inger Norman
avdelningschef

Sammanfattning

Stadsrevisionen har granskat om det finns en fungerande samverkan mellan förskola, skola och socialtjänsten utifrån socialtjänstlagen, nationella riktlinjer och stadens riktlinjer. Granskningen visar att samverkan delvis fungerar, men visar även brister som gör att arbetet med att implementera stadens nya riktlinjer behöver intensifieras.

Förvaltningen hade i december 2011 ett samverkansmöte med kommunala rektorer. Mötet resulterade i att befintliga överenskommelser om samverkan förskola – skola respektive förskola – skola – socialtjänst sågs över. Överenskommelserna kommer att undertecknas av berörda ansvariga chefer.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för barn och ungdom.

Bakgrund

Kommunfullmäktige antog nya riktlinjer för samverkan mellan skola och socialtjänst den 21 juni 2010. Stadsrevisionens har granskat om det finns en fungerande samverkan mellan förskolan, skolan och socialtjänsten utifrån socialtjänstlagen, nationella riktlinjer och stadens riktlinjer.

Granskningen förväntades ge svar på följande frågor.

- Har fullmäktiges övergripande riktlinjer omsatts i lokala överenskommelser och handlingsplaner i enlighet med fullmäktiges beslut?
- Fungerar samverkan i enlighet med överenskommelser?
- Finns förebyggande insatser?
- Följs resultatet av samverkan upp?

Granskningen har avgränsats till fyra stadsdelsnämnder – Hässelby-Vällingby, Rinkeby-Kista, Södermalm och Farsta – samt två kommunala förskolenheter och två kommunala grundskolor inom berörda stadsdelskområden. Socialnämnden och utbildningsnämnden, som gemensamt tagit fram stadens riktlinjer och stödmaterial för samverkan, ingår också i granskningen.

Granskningen avseende tillämpningen av stadens riktlinjer har i första hand fokuserats på barn som far illa eller riskerar att fara illa och anmälnings- och samverkansrutiner för detta.

Stadsrevisionen har begärt ett yttrande från stadsdelsnämnden senast den 29 februari 2012.

Rapporten i sammanfattning

Revisionskontoret granskar om det finns en fungerande samverkan mellan förskola, skola och socialtjänsten utifrån socialtjänstlagen, nationella riktlinjer och stadens riktlinjer visar på att det delvis fungerar, men påvisar även brister som gör att arbetet med att implementera stadens nya riktlinjer behöver intensifieras.

Revisionskontoret konstaterar att arbetet med att träffa överenskommelser eller anpassa tidigare överenskommelser utifrån fullmäktiges beslut inte har kommit så långt. Enskilda förskolor och fristående grundskolor ingår i nuläget till liten del och gymnasiet ingår inte alls i stadsdelsnämndernas samverkansstruktur. En ökad formalisering av samverkansöverenskommelserna i enlighet med riktlinjerna är nödvändig för att säkerställa samverkansarbetet på olika nivåer. Revisionskontoret betonar att det förutsätter att samverkansöverenskommelserna undertecknas av samverkande parter. Samverkande parter behöver också formulera gemensamma mål avseende vad man vill uppnå med samverkan för att skapa realistiska förväntningar på vad man kan åstadkomma med samverkan. Vidare bör nämnden tydligare efterfråga uppföljning av samverkan. Härigenom legitimeras

samverkansarbetet. Ovanstående förutsätter ändamålsenliga forum för dialog mellan samverkande parter.

Revisionskontorets utredning visar vidare att socialtjänsten har brister när det gäller återkoppling efter anmälan från förskolor och skolor. En fungerande återkoppling är en förutsättning för en förtroendefull samverkan.

Utifrån genomförd granskning rekommenderar revisionskontoret att arbetet med att implementera stadens riktlinjer måste intensifieras. Vidare är det viktigt att ändamålsenliga forum för dialog skapas mellan samverkande parter och att socialtjänsten, så långt lagstiftningen tillåter, eftersträvar en öppen kommunikation med förskolan och skolan i sin handläggning av anmälningsärenden.

Samverkan i Farsta stadsdelsområde

Revisionskontoret har granskat samverka mellan förskolor och skolor i Farsta stadsdelsområde och samverkan mellan dessa verksamheter och socialtjänsten. Inom stadsdelsområdet fanns hösten 2011 2 900 barn i åldern 1-5 år och 4 900 barn/ungdomar i åldern 6-15 år. Av stadsdelsområdet barn går 25 % i enskild förskola och 28 % av barnen/ungdomarna i fristående grundskola.

Av nedanstående tabell framgår antalet anmälningar enligt 14 kap 1 § socialtjänstlagen fördelat på uppgiftslämnare och andelen inledda utredningar.

Uppgiftslämnare	Antal inkomna anmälningar	Antal inledda utredningar	Andel inledda utredningar %
Polis	178	41	23 %
Socialtjänst	59	32	54 %
Skola	97	58	60 %
Förskola	15	8	53 %
Övriga	207	111	54 %
Totalt	556	250	45 %

Antal anmälningar avseende oro för att ett barn far illa eller riskerar att fara illa uppgick 2010 till totalt 556, varav 97 anmälningar kom från skolan och 15 från förskolan. Av anmälningarna från skolan och förskolan ledde 60 % respektive 53 % till att utredning inleddes, vilket tyder på att anmälningarna är välgrundade.

Farsta stadsdelsnämnd har sedan tidigare en samverkansöverenskommelse enligt stadens riktlinjer. Revisionskontoret betonar att det är viktigt att

- Farstas stadsdelsnämnd öppnar upp för dialog med fristående förskolor och skolor som inte ännu ingår i nämndens samverkansstruktur
- respektive skolledare/verksamhetschef undertecknar överenskommelsen med socialtjänsten.

Revisionskontorets granskning visar även att socialtjänster uppvisar stora brister när det gäller stadens riktlinjer att alltid ge formell återkoppling om att anmälan tagits emot. Revisorerna betonar vidare att socialtjänsten måste arbeta för att anmälningsmöten hålls och aktivt arbeta för att få samtycke från föräldrarna för att återkoppla information som är viktigt för förskolan/skolan att känna till. Dessa delar är viktiga i en förtroendefull samverkan.

Revisionskontoret betonar att stadsdelsförvaltningen måste utveckla sin rapportering till nämnden kring hur samverkansarbetet har fungerat.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Farsta stadsdelsnämnd antog i juni 2009 en långsiktig strategi för det förebyggande arbetet inom barn- och ungdomsverksamheten. Strategin syftar bland annat till att i bred samverkan utveckla det förebyggande arbetet så att barn och ungdomar och deras familjer får rätt stöd i rätt tid och vid rätt tillfälle.

När det gäller samverkan med utbildningsförvaltningen finns sedan tidigare en samverkansöverenskommelse och en gemensam samverkansstruktur med minst två möten per år. Samverkansöverenskommelsen har dock inte fungerat friktionsfritt under 2011. Utbildningsförvaltningen har ställt in möten i väntan på deras omorganisation. Det senaste samverkansmötet hölls den 6 december 2011 med kommunala rektorer i Farsta och förvaltningen var representerad av stadsdelsdirektör, avdelningschef, förskolecheferna och enhetschefer från barn och ungdoms utredningsenhet och familjestödsenhet.

Övrig samverkan

SSPF - samverkan mellan socialtjänst, skola, polis och fritidsverksamhet - startade hösten 2010. Socialtjänstens båda chefer för utredningsenhet och familjestödsenhet som arbetar med förebyggande insatser deltar på mötena. SSPF är tänkt att ge deltagarna ökad kunskap om varandras uppdrag, ge deltagarna möjlighet att lyfta olika typer av frågeställningar och informera om eventuella händelser/fenomen som riskerar att uppstå. På detta sätt får de olika verksamheterna snabb information och kan vid behov rikta resurserna åt samma håll. Under 2011 har skolans representation på SSPF:s möten varit låg på grund av rektorsbyten.

Samverkansöverenskommelse

Inför det sista samverkansmötet hade en arbetsgrupp med representanter från skola respektive förskola tagit fram förslag till revidering av gällande samverkansrutiner. Mötet beslutade om uppdatering av rutinerna rörande

- barns övergång från förskola till skola
- anmälan om oro för att barn far illa från förskolor och skolor till socialtjänsten.

På mötet diskuterades ett reviderat förslag till överenskommelse om samverksansrutiner. Förslaget kommer att ses över ytterligare för att säkra att det överensstämmer med centrala riktlinjer och vara klart för undertecknade av berörda chefer på stadsdelsförvaltningen och utbildningsförvaltningen till 15 april 2012.

Utredningsenheten barn och ungdom åtog sig att säkra att de förskolor och skolor som lämnar en anmälan till socialtjänsten fortsättningsvis får återkoppling om att anmälan har kommit in. På villkor att föräldrarna samtycker kan socialtjänstens ge mer information om eventuella insatser. För att underlätta utbyte av information i anmälningsärenden beslutade mötet om att rektorer och socialtjänst kommer att erbjuda föräldrar gemensamma anmälningsmöten där alla parter deltar. Om föräldrarna samtycker kan alla deltagare på mötet boka ett gemensamt uppföljningsmöte. Det skulle ge berörda skolor en tydligare återkoppling av vad anmälan har lett till och vara godkänd av föräldrarna.

Förvaltningen kommer att göra förnyade försök att få till samverkansöverenskommelser med de enskilt drivna förskolor och fristående skolor som har verksamhet i stadsdelsområdet.

Öppna stödinsatser

Farsta har sedan 2009 en familjestödsenhet som på uppdrag genomför familjesamtal, familjepedagogiskt arbete och gruppverksamhet. Enheten arbetar även förebyggande och uppsökande. Ungdomar i riskzonen är i fokus och ges riktade insatser. Enheten har tagit fram en informationsbroschyr om vilka stödinsatser de erbjuder, vilken har presenterats på SSPF:s möten. Fältassistenter och preventionssamordnaren har ett nära samarbete med de kommunala högstadieskolorna i Farsta.

Fortlöpande information till nämnd

Förvaltningen kommer från och med 2012 att delge nämnden minnesanteckningar från samverkansmötena med rektorer från skolorna i stadsdelsområdet.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som yttrande över Stadsrevisionens rapport (2011:9) om samverkan kring barn som far illa eller riskerar att fara illa.

Bilaga

Stadsrevisionens rapport 2011:9 – Samverkan kring barn som far illa eller riskerar att fara illa